

آزمایشگاه و بالین

سرطان کیسه صفرا

دکتر محسن منشدی

آزمایشگاه تشخیص طبی دکتر منشدی

www.manshadilab.com

سرطان کیسه صفرا سرطانی است که در داخل کیسه صفرا آغاز می شود. کیسه صفرا اندام کوچک و گلابی شکلی است که در قسمت راست شکم، درست در زیر کبد قرار دارد. کیسه صفرا، مایع گوارشی تولید شده توسط کبد (صفرا) را ذخیره می کند. سرطان کیسه صفرا شیوع بالایی ندارد. در صورتی که سرطان کیسه صفرا در مراحل اولیه شناسایی شود، شانس درمان آن بسیار زیاد است. ولی در اغلب موارد سرطان کیسه صفرا در مرحله نهایی، یعنی زمانی که پیش آگهی آن در اغلب موارد، بسیار بد است، شناسایی می شود. تشخیص سرطان کیسه صفرا به دلیل این که علائم و نشانه های اختصاصی ندارد، مشکل است. همچنین طبیعت نسبتاً پنهان کیسه صفرا، شرایط رشد سرطان کیسه صفرا را بدون اینکه قابل ردیابی باشد، آسان تر کرده است.

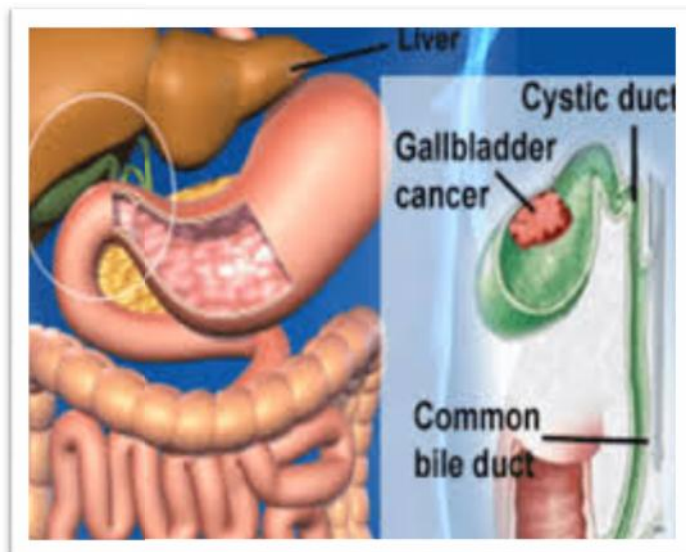

علائم و نشانه‌های سرطان کیسه صفرا شامل موارد زیر است:

- درد شکم، به ویژه در قسمت راست بالای شکم)
- نفخ شکم)
- خارش)
- تب)
- از بین رفتن اشتها)
- کاهش وزن بی‌دلیل)
- تهوع)
- زردی پوست و سفیدی چشم (یرقان))

لازم است بیمار با مشاهده این علائم، به پزشک مراجعه کند. علت بروز سرطان کیسه صفرا، بطور دقیق مشخص نیست. پزشکان معتقدند سرطان کیسه صفرا زمانی شکل می‌گیرد که تغییراتی در DNA سلول‌های سالم کیسه صفرا (موتاسیون یا جهش) ایجاد شود. این جهش‌ها منجر به رشد غیرقابل کنترل سلول‌ها می‌شوند و این رشد ادامه پیدا می‌کند، در حالی که سایر سلول‌های سالم، عمر طبیعی دارند و می‌میرند. این سلول‌ها می‌توانند متراکم شده، تشکیل تومور را می‌دهند که می‌تواند در بخشی از کیسه صفرا رشد کند و به سایر نواحی بدن انتشار یابد.

سرطان کیسه صفرا، در اکثر موارد از سلول‌هایی که سطح داخلی کیسه صفرا را پوشش داده‌اند، آغاز می‌شود که به این نوع از سرطان کیسه صفرا، "آدنوکارسینوما" می‌گویند. این نامگذاری بر مبنای ظاهر سلول‌های سرطانی در زیر میکروسکوپ انجام شده است.

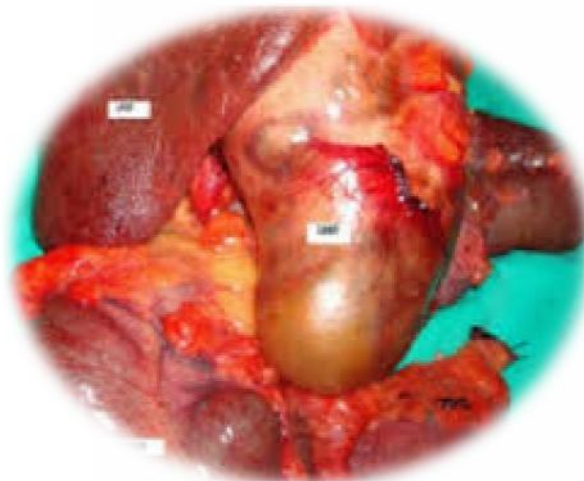

عواملی که می‌توانند در افزایش ریسک سرطان کیسه صفرا دخیل باشند عبارتند از:

-) جنسیت: سرطان کیسه صفرا در زنان بسیار شایع است.
-) سن: ریسک سرطان کیسه صفرا با افزایش سن بالا می‌رود.
-) وزن: اشخاص چاق ریسک بالاتری برای ابتلا به سرطان کیسه صفرا دارند.
-) سابقه سنگ کیسه صفرا: کسانی که سابقه سنگ کیسه صفرا داشته‌اند، ابتلا به این سرطان در آنها بسیار شایع‌تر بوده است. با این وجود سرطان کیسه صفرا در این دسته از افراد بندرت دیده می‌شود.
-) سایر بیماری‌های کیسه صفرا: سایر بیماری‌های کیسه صفرا که می‌توانند ریسک سرطان کیسه صفرا را بالا ببرند عبارتند از:

کیسه صفرای پورسلین، کیست کلدو کال و عفونت مزمن کیسه صفرا.
 در صورتی که علائم و نشانه‌ها منجر به نگرانی بیمار شوند، باید توسط پزشک خانوادگی خود و یا یک پزشک عمومی مورد معاینه قرار گیرد. چنانچه پزشک به وجود سرطان کیسه صفرا مشکوک شود، ممکن است او را به یکی از پزشکان متخصص زیر ارجاع دهد:

- متخصص گوارش
- جراح
- انکولوژیست

از آنجا که مدت زمان ملاقات بیمار با پزشک ممکن است کوتاه باشد و اغلب مطالبی پوشیده می‌مانند، بهتر است بیمار با آمادگی قبلی به پزشک مراجعه کند. در اینجا اطلاعاتی موجود است که می‌توانند در آمادگی بیمار و انتظاراتی که بیمار از پزشک خود باید داشته باشد، موثر واقع شوند. از قبیل: سوال درباره برخی محدودیت‌ها مانند محدودیت در رژیم غذایی، یادداشت برداری از هر گونه علائمی که تجربه کرده است، یادداشت هر گونه استرس یا تغییر عمده‌ای که بتازگی رخ داده است، تهیه فهرستی از داروهای مصرفی اعم از ویتامین‌ها یا مکمل‌های دارویی، در جریان قرار دادن دوست یا عضوی از خانواده از موضوعات مرتبط با بیماری تا در صورت لزوم از کمک او بهره مند شود و بالاخره نوشتن سولاتی که لازم است از پزشک پرسیده شود.

- برخی از سولات اساسی راجع به سرطان کیسه صفرا که می‌توان از پزشک پرسید عبارتند از:
-) مرحله‌ای از سرطان که بیمار درگیر آن است.
  -) شرح گزارش آسیب‌شناسی از زبان پزشک و اینکه آیا می‌تواند نسخه‌ای از آن گزارش را داشته باشد؟
  -) آیا نیاز به انجام آزمایش‌های بیشتری هست؟

- چه گزینه‌هایی برای درمان سرطان کیسه صفرا وجود دارد؟)
- فواید و ریسک هر گزینه درمانی چیست؟)
- آیا گزینه‌ای غیر از توصیه سایر پزشکان وجود دارد که به بیمار ارائه دهد؟)
- از پزشک سوال شود که اگر یکی از نزدیکان شما در شرایط مشابه بیمار باشد، چه توصیه‌ای به او خواهید کرد؟)
- آیا امکان اخذ نظر متخصص دیگری وجود دارد؟ چه میزان هزینه دارد و آیا تحت پوشش بیمه هست یا نه؟)
- آیا بروشور و یا اطلاعات مکتوبی که بتوان از آن استفاده کرد وجود دارد و چه سایت اینترنتی را توصیه می‌کند؟)
- و سایر سوالاتی که به نظر می‌رسد بایستی از پزشک خود بپرسد.)

احتمالا پزشک نیز سوالاتی را از بیمار خواهد پرسید. آمادگی بیمار برای پاسخ به این سوالات، باعث می‌شود که بیمار زمان بیشتری را برای کسب اطلاعات از پزشک خود داشته باشد.

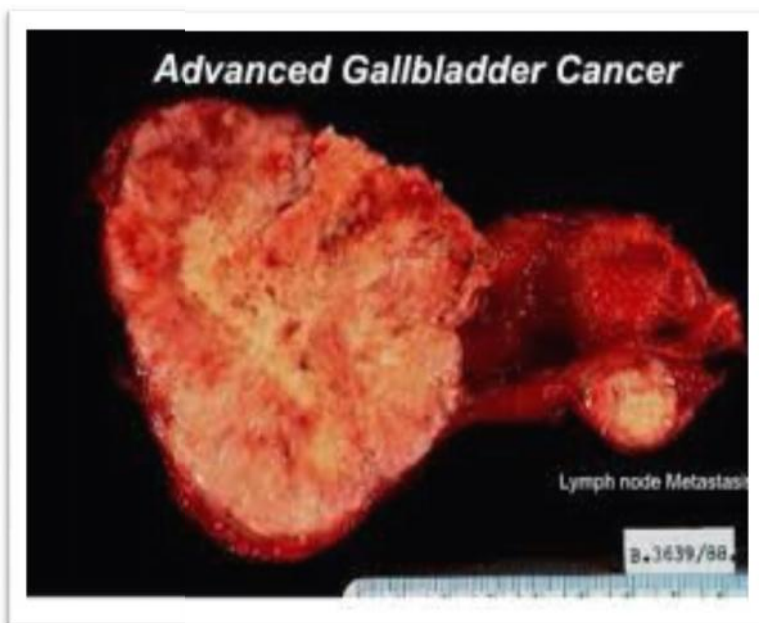
سوالاتی که پزشک ممکن است بپرسد عبارتند از:

- چه زمانی اولین علائم را در خود مشاهده کردید؟)
- آیا علائم ممتد بودند یا گاهگاهی بروز می‌کردند؟)
- شدت علائم چه میزان بوده است؟)
- آیا چیزی وجود دارد که به نظر برسد علائم را تشدید کند؟)
- آیا چیزی وجود دارد که علائم را بدتر کند؟)

آزمایش‌ها و اقدامات مورد استفاده در تشخیص سرطان کیسه صفرا عبارتند از:

- آزمایش خون: آزمایش خون برای ارزیابی عملکرد کبد که می‌تواند در تعیین علت ایجاد علائم و نشانه‌ها به پزشک کمک کند.)

) اقدامات لازم برای تهیه تصاویری از کیسه صفرا: اقدامات تصویربرداری که منتج به تهیه تصاویری از کیسه صفرا می‌شوند شامل: "اولتراسوند"، "سی تی اسکن" و "ام آر آی" است.

تعیین گسترده‌گی سرطان کیسه صفرا

زمانی که پزشک سرطان کیسه صفرا را تشخیص می‌دهد، سعی می‌کند که از میزان گسترده‌گی (مرحله یا stage) سرطان آگاه شود. تشخیص مرحله سرطان کیسه صفرا، به تعیین پیش‌آگهی و انتخاب روش درمانی آن کمک می‌کند.

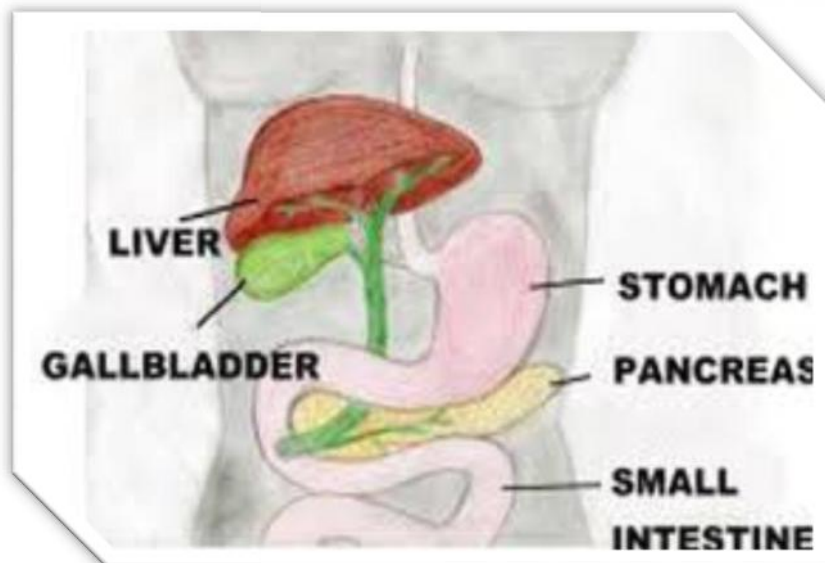
آزمایش‌ها و اقداماتی که برای تعیین مرحله سرطان کیسه صفرا بکار می‌روند عبارتند از:

) جراحی مقدماتی: پزشک ممکن است به منظور بررسی فضای داخل شکم، جهت مشاهده علائم گسترده‌گی سرطان کیسه صفرا، عمل جراحی را تجویز کند.

در روش لاپاراسکوپی، جراح شکاف کوچکی داخل شکم باز می‌کند و دوربین کوچکی را درون آن قرار می‌دهد. دوربین این امکان را برای جراح فراهم می‌کند تا اندام‌های اطراف کیسه صفرا را از نظر میزان گسترش سرطان بررسی نماید.

) آزمایشات بررسی مجاری صفراوی: ممکن است به توصیه پزشک، یک محلول رنگی درون مجاری صفراوی تزریق شود تا از مسیری که محلول رنگی طی می‌کند تصویربرداری شود. این روش، می‌تواند انسداد را در مجاری صفراوی نشان دهد. این آزمایش‌ها ممکن است شامل اندوسکوپی معکوس کلانژیوپانکراتوگرافی، کلانژیوگرافی تشدید مغناطیسی و کلانژیوگرافی درون کبدی زیر جلدی باشند.

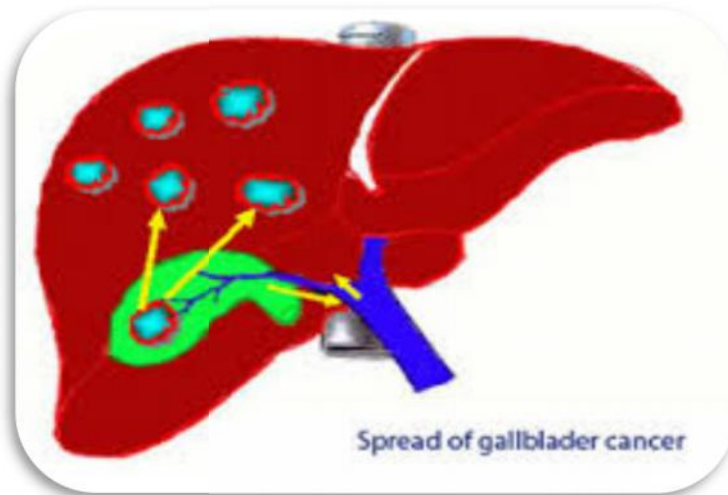
) بررسی‌های تکمیلی تصویری: اکثر مبتلایان به سرطان کیسه صفرا تحت یک سری اسکن قرار می‌گیرند تا مشخص شود که آیا سرطان گسترش یافته یا در محل خود ثابت است. اینکه چه نوع اسکنی بایستی انجام شود، بستگی به شرایط بیمار دارد. اسکن‌های شایع عبارتند از: سی تی اسکن از قفسه سینه و شکم، اولتراسونوگرافی و "ام آر آی" کبد و PET اسکن.

مراحل سرطان کیسه صفرا

مراحل سرطان کیسه صفرا عبارتند از:

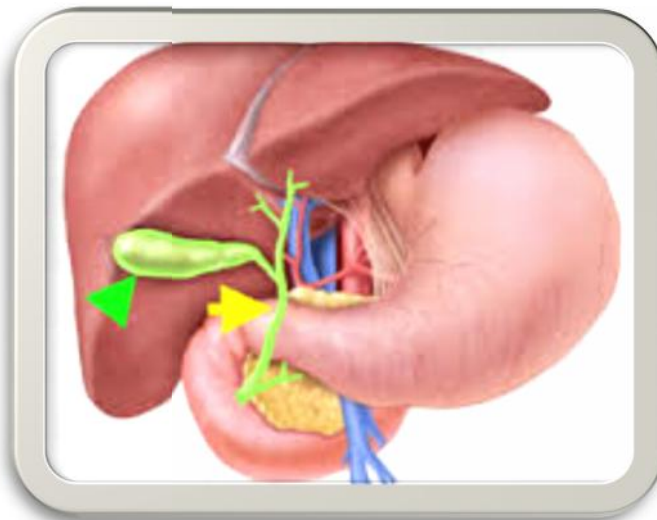
- مرحله ۱ - در این مرحله سرطان کیسه صفرا محدود به لایه‌های درونی کیسه صفرا است.
- مرحله ۲ - در این مرحله، سرطان کیسه صفرا به لایه خارجی کیسه صفرا هجوم برده است و احتمال دارد به خارج از کیسه صفرا گسترش یابد.
- مرحله ۳ - در این مرحله سرطان کیسه صفرا به یک یا چند اندام نزدیک مانند کبد، روده کوچک یا شکم هجوم می‌برد. همچنین ممکن است در غدد لنفاوی مجاور نیز منتشر شود.
- مرحله ۴ - آخرین مرحله سرطان کیسه صفرا شامل تومورهای بزرگی است که چند اندام مجاور را درگیر می‌کنند و تومورهایی با سایزهای مختلف که به مناطق دورتر بدن انتشار می‌یابند. انتخاب روش درمانی برای یک بیمار بستگی به مرحله بیماری، وضعیت عمومی وی و تقاضای او دارد. اولین هدف درمان، برطرف کردن سرطان کیسه صفرا است، اما چنانچه این امر میسر نباشد، بکمک سایر روش‌های درمانی ممکن است سرعت بیماری را کنترل کنند و تا جایی که مقدور باشد بیمار را در وضعیت آرامی قرار دهند.

جراحی در مرحله آغازین سرطان کیسه صفرا

جراحی ممکن است یکی از روش‌های انتخابی درمان سرطان کیسه صفرا در مرحله آغازین باشد و شامل موارد زیر است:

- جراحی برداشتن کیسه صفرا: سرطان کیسه صفرا در مرحله آغازین که محدود به کیسه صفرا است با برداشتن کیسه صفرا مداوا می‌شود و به آن "کله سیستکتومی" گفته می‌شود.
- جراحی برداشتن کیسه صفرا و قسمتی از کبد: سرطان کیسه صفرا که به خارج از کیسه صفرا و به کبد نفوذ کرده است گاهی با جراحی و برداشتن کیسه صفرا و قسمت‌هایی از کبد و مجاری صفراوی که اطراف کیسه صفرا هستند، درمان می‌شود. اینکه آیا درمان‌های تکمیلی پس از جراحی موفقیت آمیز، احتمالاً شانس عدم عود سرطان کیسه صفرا را افزایش دهند یا خیر، هنوز مشخص نیست. برخی مطالعات به این مطلب اشاره کرده‌اند، لذا پزشک ممکن است در برخی موارد، شیمی‌درمانی، پرتودرمانی و یا ترکیبی از هر دو را پس از عمل جراحی توصیه کند.

درمان سرطان کیسه صفرا در مرحله انتهایی

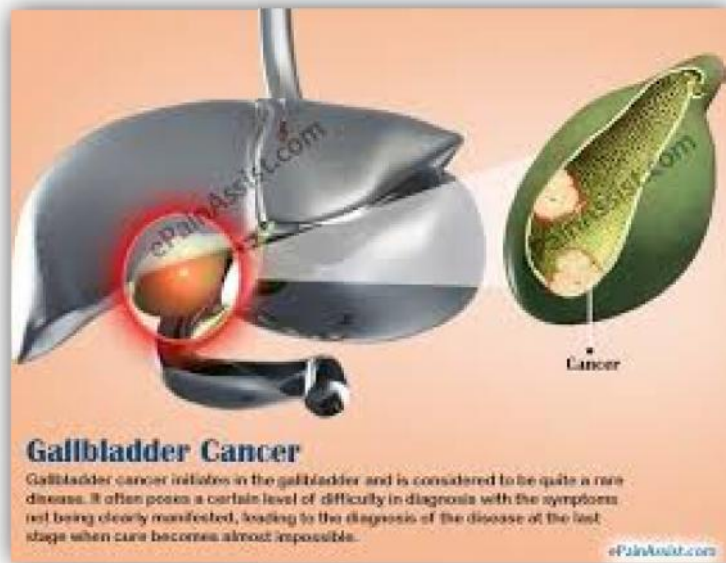

سرطان کیسه صفرائی که به قسمت‌های دیگر بدن سرایت کرده است، با جراحی قابل درمان نمی‌باشد؛ اما پزشکان درمان‌هایی را جهت کاهش علائم و نشانه‌های سرطان بکار می‌گیرند تا بیمار آرامش بیشتری را احساس کند. این درمان‌ها ممکن است شامل موارد زیر باشند:

) شیمی درمانی: شیمی‌درمانی، درمان داروئی است که با استفاده از داروهای شیمیایی سلول‌های سرطانی را از بین می‌برند.

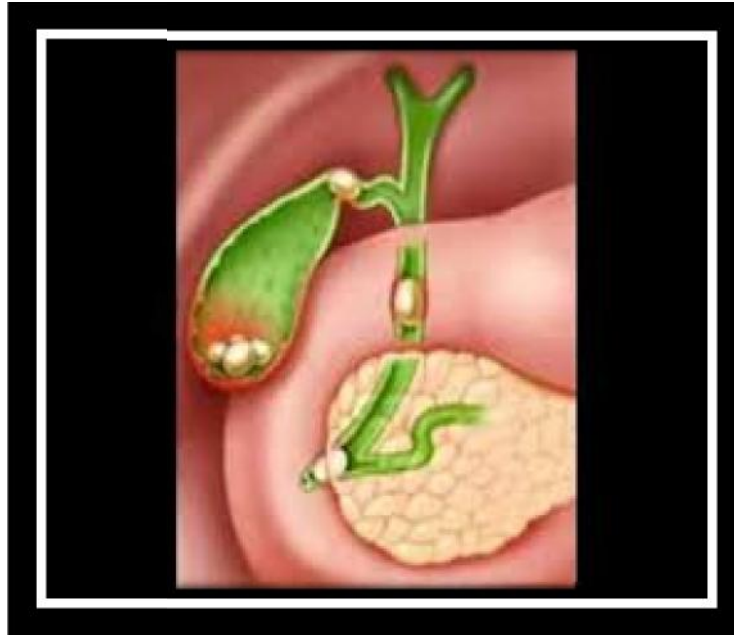
) پرتو درمانی: در پرتو درمانی از اشعه‌های پر انرژی مانند اشعه ایکس برای کشتن سلول‌های سرطانی استفاده می‌شود.

) آزمون‌های بالینی: در بررسی‌های بالینی از داروهای جدید یا تجربی برای درمان سرطان کیسه صفا استفاده می‌شود.

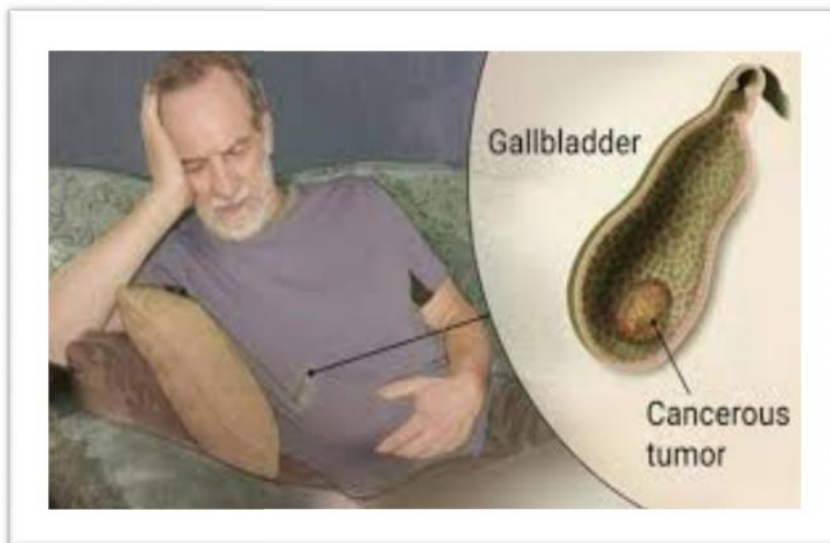
روش‌های تخلیه مجاری صفراوی مسدود شده

سرطان کیسه صفراوی پیشرفته می‌تواند موجب انسداد مجاری صفراوی و بدنبال آن، مشکلات دیگری شود. روش‌های رفع انسداد، می‌توانند کمک‌کننده باشند. برای مثال جراح می‌تواند یک لوله توخالی فلزی (استنت) را درون یک مجرا قرار دهد تا آن مجرا باز بماند یا با انجام عمل جراحی، مجاری صفراوی اطراف مجاری مسدود شده را تغییر مسیر دهد (بای پاس مجرا).

آگاه شدن از این موضوع که انسان مبتلا به یک بیماری تهدید کننده حیات است، می‌تواند نابود کننده باشد و پرداختن به تشخیص سرطان کیسه صفرا می‌تواند بسیار مشکل باشد، زیرا این بیماری در اغلب موارد، پیش‌آگهی ضعیفی دارد. ایده‌هایی برای آموختن چگونگی مواجه شدن با سرطان کیسه صفرا وجود دارد که عبارتند از:

پرسیدن سوالاتی درباره سرطان کیسه صفرا: نوشتن سوالاتی که شخص در باره سرطان دارد و پرسیدن آن‌ها در مراجعه بعدی به پزشک و پرسش از منابع قابل اطمینانی که می‌توانند اطلاعات بیشتری را در اختیار بیمار قرار دهند. بیمار با کسب اطلاعات بیشتر در باره سرطان کیسه صفرا و روش‌های درمان آن، می‌تواند آسودگی خاطر بیشتری در هنگام اتخاذ روش درمانش، داشته باشد.

برقراری ارتباط با دوستان و خانواده: تشخیص سرطان در بیمار، می‌تواند برای دوستان و خانواده آن شخص نیز نگران کننده باشد. بایستی سعی کرد که آن‌ها در جریان زندگی بیمار قرار گیرند. دوستان و اعضای خانواده می‌خواهند بدانند که آیا کمکی از دستشان برای بیمار برمی‌آید یا خیر. باید اموری را که تصور می‌شود می‌توان از سایرین کمک گرفت، در نظر داشت. از جمله: مراقبت از خانه هنگام بستری بودن بیمار در بیمارستان و یا حضور در کنار بیمار فقط جهت هم صحبت بودن با او.

بیمار با حضور افراد مراقبت کننده متشکل از دوستان و خانواده، احساس امنیت و آرامش بیشتری خواهد داشت. حضور یک هم‌صحبت: حضور یک هم‌صحبت که تجربه مواجهه با فرد مبتلا به بیماری تهدید کننده حیات را داشته است، مشورت گرفتن از یک مشاور، پزشک اجتماعی، فرد روحانی و یا گروه حمایت کننده مبتلایان به سرطان توصیه می‌شود.

نوشتن خواسته‌های پزشکی: به منظور کسب اطمینان از شناخت و رعایت خواسته‌های بیمار، اقداماتی صورت پذیرد.

[Mayo Clinic](#)

Aug. 07, 2014